

PÁLOSOK EMLÉKEZETE

– Ács István és Csepellényi György füzéri szolgálata –

HORVÁTH JENŐ

A füzéri templomban két helyi történelmi esemény elevenedik meg, az egyik Csepellényi György, egykor itt szolgáló pálos szerzetes kivégzését ábrázolja. A jámbor természetű, kivételes szónoki képességgel megáldott „fehér barát” az 1670-es években, az ellenreformáció alatt érkezett Füzérre, ahol rövid idő alatt megbecsült, türelmes és eredményes hittérítőnek bizonyult. Az egri püspök feljegyzései szerint egymaga hét falut térített vissza a katolikus hitre. A környéken kóborló végvári hajdúk a füzéri plébániáról hurcolták el váltságdíj reményében, majd több hetes kínzást követően úrnapiján lefejezték. Mártírhalálát számos csodás esemény kísérte, melyek alapján szinte azonnal szentté avatását kezdeményezték. A római szentszék, igazodva a pálosok korabeli, a szentté avatást nem támogató, puritán konstitúciójához – tiszteletre méltóvá nyilvánította. Majd 300 év elteltével újra pálos szerzetese adatott Füzérnek Ács István személyében, aki közel két évtizedig (1970-től 1989-ig) szolgált itt plébánosként. Ács István Rátkán született 1935-ben, 1959-ben szentelték pappá. Ebben az időben az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend is illegálisba kényszerült, így a rendhez való belépése már az úgynevezett katakombaévekre esett. Szolgálatának helyszínéül Füzért maga választotta, Csepellényi György pálos szerzetes munkássága és vértanúsága okán. Plébánosként máig ható közösségépítésbe kezdett. Hagyományörző kórust szervezett, mely pávakörként működött, feladatának tekintve a helyi és a térségi népdalok megőrzését és közönség előtt való népszerűsítését. Tagjaiból a miséken közreműködő egyházi kórus is alakult, melynek híre messze földre elért. A parókiát felújította, tetőterét szálláshelyekkel kibővítve család pasztórizációs helyszíneként fogadta a fiatalabb generációt a Házás Hétvégek európai mozgalmanak hazai elindítójaként. Kihasználva nyugati kapcsolatait és sváb származása révén kiváló némettudását, a Karitászt kiépítése mellett aktívan részt vett a Máltaiaktól kapott segélyek szervezésében és szétosztásában. Az örökségmentés jelentőségét felismerve kezdeményezte a füzéri vár régészeti ásatását, de nevéhez fűződik a vár falainak megmentése, a templom teljes körű felújítása. Plébánosként a gondoskodás teljes spektrumát felvállalta. Az időseknek külön programokat szervezett, szem előtt tartva napközbeni ellátásukat, a szociális gondoskodás elvét hirdetve. Tudatosan egyengette minden helyi iskolás továbbtanulását. Személyesen látogatott meg minden családot, az egyéni képességeknek megfelelő középiskolát ajánlván. Így kerültek füzéri diákok a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumba, a debreceni katolikus gimnáziumba, vagy egyéb neves ferences, vagy piarista intézményekbe. A helyieknek munkát biztosító, az mezőgazdasági, erdészeti melléktermékeket feldolgozó brikett üzemét építtetett.

A falusi plébános példamutató és eredményes tevékenységére hamar felfigyeltek. A rendszerváltást követően II. János Pál pápa címzetes püspökké és egri segédpüspökké nevezte ki, azonban e hivatalát is jórészt Füzérről látta el, hiszen a szíven viselte, hogy itteni feladatainak továbbviteléről is gondoskodjon. A helyiek előtt sem volt ismert sokáig pálosrendi tagsága, az illegális éveit alatt kéthetente találkoztak a rend tagjai titkos összejöveteleken. Az államhatalom, rendtársaihoz

hasonlóan őt is megfigyelés alatt tartotta. A falu 1990-ben díszpolgárrá avatta. Fájdalmas veszteség volt 1993-ban bekövetkezett váratlan halála.

Máig élő hagyatékára építünk Füüzéren, generációkon átívelő közösségszervező munkája, az értékek felismerése és tudatosítása meghatározó a falu történetében. Biztos alapot ad döntéseinkben az általa képviselt lelkiület és szemlélet, melyet igyekszünk átadni – korunk sokszor áldatlan viszonyai ellenére – a következő generációk számára. Ez a szándék testesült meg többek között a tájház rekonstrukciójában, és a új, „retro” tájház építésében. Példáján keresztül az ökumené, a katolikusok és a reformátusok együttműködése máig jellemző településünkön. A újjáépült füüzéri vár első régészeti feltárása is az ő kezdeményezésére indult meg 1977-ben, melybe bevonta a helyi lakosokat is. Pénz híján a családok önkéntes társadalmi munka keretében járultak hozzá a régészeti munkálatokhoz, ki szállással, ki étkezés biztosításával. A feltárás első éve hihetetlen eredménnyel zárult, hiszen egyértelművé vált, milyen kincsek rejtőznek a föld alatt. Az is nyilvánvalóvá vált, hogy a romok konzerválása nélkül minden további beavatkozás károkat okozna, és nélkülözhetetlen egy külön szállítási útvonal kialakítása a keletkező törmelék és az építőanyag számára. Erre alapozva, a rendszerváltás után az újonnan alakult önkormányzat egyik első dolga a várhegyre vezető kötélpálya és a szervíz út megvalósítása volt. Az áram felvezetésével pedig - folytatva az Ács István által megkezdett munkát - befejeződött a szükséges infrastruktúra kiépítése, így minden akadály elhárult a vár helyreállítása előtt.

Kevés olyan település van Magyarországon, ami két ilyen nagyhatású és nagyformátumú egyházi személlyel büszkélkedhet. Ács István és Csepellényi György emlékére tartott a településünk háromnapos, országos pálos találkozót 2021. június 4-én, melynek keretében szolgálatuk helyén, a füüzéri parókia falán áldozatos életüknek emléktáblát avattunk.

Régi kolostori szokás szerint a mártír Csepellényi hamvait idővel osszárumba gyűjtötték, melyet a sátoraljaújhelyi pálos-piarista templom kriptájában helyeztek el. A Gondviselés ajándéka volt, hogy csontjai 1974-es azonosításánál valamint 1989-es újratemetésénél is jelen lehetett Ács István. A pálos vértanú szentté avatása ügyében már 1689-ben lépéseket tett az egri püspök, de a kanonizálást elvető rendi hagyomány és a pálos rend II. József uralkodása alatt bekövetkezett feloszlata után az ügy elakadt. Élete és mártíromsága azonban Ács Istvánnak köszönhetően sem merült feledésbe. Az ő szándékát követve a Füüzér önkormányzata (mint szolgálatának helyszíne), Egerfarmos (mint vértanúságának helyszíne) és Sátoraljaújhely városa (mint nyughelye) kezdeményezte a főegyházmegyénél boldoggá avatásának újrafelvételét.

Csepellényi György és Ács István pálos szerzetesek tisztelete a mai napig él Füüzéren és a régióban. Életük a legfontosabb, örök érvényű erényeket példázza, melyek soha nem veszítenek eredeti fényükből.